כל כנויי נזירות פרק ראשון נזיר

ג.

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

אין דאפילו לרבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא. ולא מיקרי נמה (ה)דכתיב וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (במדבר ו) **: הני מילי גבי נזיר עמא.** שנטמא דאידיי דנבי מיסתר ימים הראשונים ומיהדר ומיממי זימנא אחריתי אריכא ליה מילתא: (ב)**דילמא אתי למיעבר על נזירותיה.** כדאמר בפרק קמא דנדרים (דף ט:) כשהן מטומאין ורבין עליהם ימי טומאה מתחרטין בהן ומגלאו מביאין חולין לעזרה: **אבל נזיר עשור לאו חוטא קרינא ביה.** ואמרי' (ג) זיל ותיהוי נזיר והגאה: **נהי נמי.** דמוקמת ליה כגון (ג)שחפוס בשערו אמאי הוי נזיר והא לא אמר הריני (ד)(ה)כזה דאי (ו)כזה אמר הכי(ה) משמע להו הריני (ו)כזה שיער לגדלו: **אמר שמואל כגון שהיה נזיר עובר לפניו.** דמשמע הריני בנזירות כזה: **הריני מסלסל הריני מכלכל או שאמר הרי עלי לגלח פרע הרי זה נזיר.** הריני מסלסל משמע דליעביד מידי דליהוי מהפך בשערו (ו)בגידול דהיינו בנזירות: **ואימא פורש.** דכי אמר הריני מסלסל שמקבל עליו לנזור תורה וקאמר שיהא מהפך בה כדכתיב סלסלה ותרוממך: **כדתנן.** המוליא שיר בשבת מרשות היחיד לרשות הרבים שחייב משום לא תוציאו: **כדי לסוד כילכול ואמר רב בם לידעא.** טיגפל"א בלע"ז. (ז)שמקפל השער שברקתה כמין מגרר כדי להעמיד על (ח)גבן כיפה שבראשה שלא יפול השער שבאחון למעה: **ואימא למיזן עניי.** קביל עליוה: **הרי עלי לגלח פרע הרי זה נזיר.** דמשמע הרי עלי לגדל פרע: **ממאי דהדין שילוח רבויא הוא.** דקאמרת לגדל פרע משמע: **דכתיב שלחיך פרדס רמונים.** גידולין שגדילין יהיו בפרדס רמונים שנומח ומתגדל: **ואימא דשילוח מידי דעבורי.** הוא דמשמע שיגוח שערו (ט) כמפנה מיס ומעבירן ממקום למקום כדכתיב ושולח מים וגו' והאי נמי דאמר הרי עלי לגלח פרע משמע דאמר הרי עלי להעביר פרע: **תנא פרע פרע יליף כתיב הכא.** בנזיר גדל פרע וכתיב גבי כהן הדיוט ופרע לא ישלחו מה פרע דכתיב גבי כהן הדיוט לישנא דריבוי הוא כדאמרינן בפרק כ"ג (סנהדרין כב:) פרע ליהוי עד שלשים ומירבא לא לירבי טפי משלשים דגמרינן ליה מנזיר דכתיב ביה (במדבר ו) יהיה ויהיה בגימטריא הכי הוי(ז) אף (י)פרע האמור גבי נזיר גידול שיער (כ)הוי וכי משמע שיגיחנו לגדל עד שיבא לכלל פרע שהן שלשים. ואפילו (ל)בעי למימר דלעולם שילוח מידי דעבור הוא אמאי לא קאיש ולא מידי דהכי משמע הרי עלי לגלח שיער (מ)(ולהכיאו שיגיע) לכלל ל' שיהא פרע (נ) דהיין פרע דנזיר וכין פרע דכהן הדיוט אינה פחותה משלשים: **ואיכבעי אימא הא ושולח מים** (ס)**ריבוי הוא.** דכי משקין ליה מיא לגרעא קא מרבי להו לפרי: **ליפרין הסמוכין לשיער.** והיכן הן ליפרין הסמוכין לשיער דכתיב בדמיגל עד די שעריה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין דלפרין ושיער בחד קרא כתיבי: **דר"מ סבר מיפפים אינים במידי דסמיך ליה.** ולהכי אמר לפרין דנבי לקבולי עליה גידול שיער דסמיך ליה לפורים וכגון שהיה נזיר עובר לפניו או תפוס בשערו דלאמרינן לעיל: ורבנן

(ה) אין דאפילו (ה)לרבי אלעזר הקפר דאמר נזיר חוטא הני מילי גבי נזיר טמא דאיידי דבעי מיסתר דאמ' רחמנא [1]והימים הראשונים יפלו כי טמא נזרו התם הוא דלמא אתי למיעבר על נזירותיה [א]אבל נזיר טהור לאו חוטא קרי ביה: הריני כזה: נהי נמי דתפוס בשערו [א] הריני [2]כזה לא אמר אמר שמואל [2]כגון שהיה נזיר עובר לפניו: הריני מסלסל: ממאי דהדין סלסול שערא (ב) [3]כדאמרה ליה ההיא אמתא דבי רבי לההוא גברא עד מתי אתה מסלסל בשערך אימא תורה דכתיב [2]סלסלה ותרוממך אמר שמואל [2]הכא נמי שתפוס בשערו: הריני מכלכל: ממאי דהדין כילכול שערו הוא [3]כדתנן סיד ר' יהודה אומר כדי לסוד כילכול ואמר רב בת צידעא (ג) אימא מיזן עניי כדכתיב [3]ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו אמר שמואל [3]הכא נמי שתפוס בשערו: הרי עלי לשלח פרע הרי זה נזיר: ממאי דהדין שילוח ריבויא הוא דכתיב [4]שלחיך פרדס רמונים אימא מידי דעבורי כדכתיב [5]ושולח מים על פני חוצות תנא פרע פרע יליף כתיב הכא [6]קדוש יהיה גדל פרע וכתיב התם גבי כהן הדיוט [7]ופרע לא ישלחו ואיבעית אימא האי שולח מים נמי ריבוי הוא [8](כדמתרגם רב יוסף) דכד משקין ליה מיא (ד) לפירא ורבי: הרי עלי ציפרין רבי מאיר אומר נזיר: מאי טעמא דרבי מאיר אמר ריש לקיש ציפרין סמוכין לשיער קיבל עליו דכתיב [5]עד די שעריה כנשרין רבה וטפרוהי כצפרין רבי מאיר סבר מתפים אינש במידי דסמיך ליה ורבנן

ממאי דהדין סילסול שערא הוא. דלשון זה נופל להפוך שיער דגימת נזירות קביל עליה ואימא תורה להפך בתורה: **הכא** נמי **תפוס בשעריה.** דקשמע שפיר הריני מהפך במלוה המלויה בשיער: **שילוח** רבוי הוא. לשון גידול כמו שלחיך פרדס רמונים ואימא מידי דעבורי הוא שקיבל עליו לגלח והעביר השיער לכשיגדל:

תנא פרע פרע יליף. לא אתנא דמתני' קאי אלא אתנא דסנהדרין (דף כב:) דקאמר כהן הדיוט צריך לגלח אחת לשלשים יום ויליף פרע לא ישלחו מנזיר דכתיב גדל פרע מה להלן שלשים שיום כמנין יהיה אף בכהן הדיוט שלשים יום וקאמר לא ישלחו והכא הכי פירושא תנא פרע פרע יליף בעצלמא אלמא דשילוח[1] הוי לשון גידול ואם תאמר ולייתי מקרא דכתיב בכהן הדיוט ופרע לא ישלחו ואמרי ג"ש למה לי ונרמה לי דמקרא דבכהן הדיוט לא משמע דלא ישלחו הוי גידול אפילו[2] דתרי יומי וכיון דלא אמר בפירוש הריני נזיר תרי יומי אלא שילוח פרע אין כאן קבלת נזירות אבל כי גמרינן בהן הדיוט מנזיר בשילוח הוי מלשון שלשים בג"ש וקאמר הרי [עלי] לשלח כאילו[3] אמר הרי עלי לגלח פרע שלשים יום ומשמע שפיר דנזירות קביל עליה להכי מייתי ג"ש ודווקא כי אמר הרי עלי לגלח פרע אבל אמר הרי עלי פרע בלא שילוח לא משמע מידי דפרע הוא לשון גילוי כמו ופרע ראש המשה (במדבר ה): **משקין** ליה מיא לפרי ורבי. פירוש גדל הפרי וקשה דלאמכתן הרבה שילוח שאינו לשון גידול אלא לשון העברה כמו שלח תשלח (דברים כב) ושלח יעקב מלאכים (בראשית לב) ויש לומר דלא תומבי' מהגן קראי הוה משני ליה כלעיל תנא פרע פרע יליף ולא בא לפרש אלא למקרא דאותבינן מייתי ושולח מים ודוחק דמשמע דהנים הג"ש מכל וכל ועתה אינו צריך לה כלל לכן נ"ל דמתחילה לא היה חושש רק שימלא לו פסוק אחד דמשמע לשון רביה וקמייתי ליה מקרא דשלחיך ודמי ליה הש"ס דלמא ההוא גופיה לשון העברה כמו ושולח מים וליכא אפילו חד קרא דלשמעמע לשון רבויא ואהא מצי מיבעיא אימא האי שולח מים לשון רבוי הוא ואיכא למילף מייתי אי מקרא דשלחיך פרדס ואע"ג דקראי טובא לשון העברה שפיר יליפינן מחד קרא דהוי לשון רבויא דמסתברא דעמו אנזירות הוא:

צפורים הסמוכין לשיער קיבל עליה. האמורין בפסוק אלא שער כלומר אע"פ דאמר לפורים סתמא דהא מתני' סתמא קאמר אפילו הכי סבירא ליה גרים לקים דדעתיה דאיניש אלפורים הסמוכים לשיער והכי[4] משמע ליה האומר הרי עלי לפורים הרי זה נזיר דכיון דלפורים סמוכין לשיער קאמר[5] מסתמא ה"ק הרי עלי מצוה דשייכא ביה לפורין המלויה במצות שיער דהיינו נזיר שאם נטמא צריך לפורין וה"פ מצוה המלויה בלפורין אבן חין לפרש משום סמיכות גרידא כדמפרש הש"ס דאם כן הרי עלי נסרין הל"ל דהוי נזיר דעפי סמיכי לשער: **עד** די שעריה בנשרין רבה וטפרוהי כצפרין. פסוק הוא בדמיגל גבי נבוכדנצר: **מכדי** חיישינן קאמר ולא צפורי נזיר ודאי קאמר אלא חששא ודלמא צפורי נדבה דקביל[6] עליה להביא עולת העוף לנדבה ולא לנזירות. דכל כמה דאיכא לפרושי דיבוריה דלאו נזירות קיבל עליה אלא נדר אחר שפיר טפי דלא ניחא ליה לאיתי לקבולי עליה לפורי דנזירות דמתיר עליה וטריחא ליה: הרי

(ה) צפורי נזיר טמא קיבל עליה. פירוש מלות נזירות דשייכא בהו לפורי נזיר טמא אם יטמא:

פני חרצות: אמר ר"ל צפורים סמוכים לשער קבל עליו. וא"ת אמאי נקט צפרים לימא נשרי וטפרי דסמיכו לשער טפי מצפורי' ועק"ל לנקוט כמה תיבות הכתובים במקרא אצל שער. ופי' ר"י דר"ל אית לה נמי טעמא דר"י דאמר חיישינן שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו ומוקי לה גם הוא בשנזיר עובר לפניו אלא דסבר ר"ל אי לא נמי דאיכא למימר צפורים סמוכים לשער קבל לא הוו ידים מוכיחות לנזירות וכן מוכח בתר הכי דקא בעי' מאי ביניהו אמאי לא קאמר איכא ביניהו כשאין נזיר עובר לפניו אלמא אפילו לר"ל בעי' שיהא נזיר עובר לפניו וגם (ו) מדקאמר לר"ל אפילו אין נזיר עובר לפניו. משמע משום דאמר בהדיא צפורים סמוכים לשער עלי אבל אמר צפורים סתם בעי ר"ל שיהא נזיר עובר לפניו. וע"ל דאין הוכחה מהכא דאית ליה לר"ל טעמא דר"י משום דאתיא דר"ל בעי נזיר עובר לפניו בהדיה טעמא דסמוכים (ז) אבל בטעם דסמוכים לחודיה לא סבי ליה (ז) חיישינן שמא צפורי נזיר טמא קבל עליו והבי קאמר הרי עלי דבר שיכול לבוא לידי צפרים והיינו נזירות דנזיר שנטמא מביא אשם ושתי צפרים:

(ו) ע"ל ונם מדקאמר לקמן דאם אמר לפרין הסמוכין לשער לר"ל אפילו אין נזיר וכו'. (ז) ר"ל דמאה דמוכח דר"ל בעי נזיר עובר לפניו אינו לאיתי לאיתי ליה נמי טעמא דר"י דיותר ערלה דע"ל אבל ר"ל דבעשם דסמוכים לאוד סבי ליה. (ח) שיין לעיל.

מסורת הש"ס

(ה) [לקמן יט. יפ"ג, (ב) [שיין לכמה דברי תוס' לעיל ב: ד"ה הריני וכו' ועי' פורת מיסור], (ג) מגילה יח. ע"ש [ר"ש פ:], (ד) שבת פ: ע"ש, (ה) נפ"ש ל"ג, (ו) נ"ל כזה, (ז) [לקמן ה.], (ח) נ"ל ולהפניהו כפינוש, (ט) שני דברים אלו שייכים לע"ב.

נוסחת הריב"ן

(ה) (דכתיב וכפר כו' הנפש במדבר ו) ליתא בכ"י: (ב) הלמה: (ג) כגון שתופס בשערו ואמר אמה מאה אמתי אמאי הוי כו': (ד) בכ"י כזה בכף וכן לקמן: (ה) לאחר משמע הריני כו': (ו) בגידולין: (ז) שמפיל: (ח) נגבו: (ט) ונאמה לה שילוח שער כמפנה כו': (י) גידול פרע: (כ) כמי הוי: (ל) בשעת: (מ) ולהביאו לכשיגיע: (נ) פרע דנזיר: (ס) נמי דכתיב:

הגהות הב"ח

(ה) נמ' אין דאפילו לר' אלעזר הקפר. נ"ב עיין פ"ק דנדרים דף י' ועי' בתוס' דפוטה דף טו הקשו קושיא זו ועיין נם לקמן דף יט: (ב) שם אלמא שערא הוא כדאמרה: (ג) שם ואימא מיזן עניי: (ד) שם משקין ליה מיא ורבי לפירא: (ה) רש"י ד"ה אלא נזיר וכו' ואמרינן ליה זיל ותיהוי:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) נמ' הריני כזה. נהי נמי דתפוס בשערו הריני כזה. נמחק אינם כזה וכ"ב כזה וכ"ל גם בלשון רש"י וכן הוא בש"ס דפוס וויטענבלין. וכן הגיהו בש"ס דפוס ווינא. ע"ש ספר אורח מישור לאלף קושיות תוס' מרש"י:

הגהות התוספות

1. ל"ל דשילוח פרע. 2. ל"ל הוי גידול שלשים דאפילו תרי יומי משמע. ועי' ב"ר. 3. ל"ל הוי אלילו. 4. ל"ל ולהכי. 5. ל"ל נקרא. ואיתא קאמר נמחק. 6. ל"ל קביל.

לעזי רש"י

טיגפל"א. צדע. רקה.

פי' הרא"ש

אין ואפילו לר' אלעזר הקפר וכו' הכא הוא דלמא אתי למעבר אנזירותיה שלא יוכל לסבול משך זמן הנזירות וגם חוזה על נזירותו וקרבנותיו קרובים להיות חולין בעזרה. אבל נזיר שהוא אי לא דלא אפיר אנפשיה לסבול לא הוי נדר: הריני כזה נהי נמי דתפוס בשערו לא אמר כלום כלומר אפי' אי מוקמת לה בתפוס בשערו כהוהיא דאהא נאה לא מהני מידי דמשמע שיהיה כמו שערו ואין זה כלום. ומוקי לה שמואל כדאוקי (ההוא) (באהא) בשנזיר עובר לפניו. אבל אי אמר הריני ולא אמר כזה לא מהני מידי דהריני גרע מאהא. ואין לתמוה מאי קמ"ל דהריני כזה בשנזיר עובר לפניו דהוי פשיטא הא קאמר בהדיא הריני כזה. משום דלא תימא הריני כזה בעושר או ביוסף או ביחוס. ומאי דהאי סלסול בשער לא כלומר לסלסל ולגדל שער בנזיר. ואימא תורה שנדר לעסוק בתורה ולהפך בה. ה"נ שתפס בשערו אבל נזיר עובר לפניו לא מהני כיון שהספק הוא בלשון: סיד כדי לסוד כלכול שיעור הרצאת סיד לתתחייב עליו המוציאו לרה"ר כדי לסוד כלכול. לשומו על שער צדעיו לשופלו ולהשירו: שלחיך פרדס רמונים גידולך נאים כפרדס של רמונים אימא מידי דעבורי שנדר לגלח ולהעביר שערו ולשלחו מעליו: תנא פרע פרע יליף. כלומר תנא דמתני' יליף האי לשלח פרע מפרע לא ישלחו דכתיב גבי כהנים מה התם גידול שער אף הכא גידול שער כי היכי דילפי' בסנהדרין פ' כהן גדול פרע דכהנים מפרע דנזיר לר' שהכהנים מגלחים לל' יום דפריך התם אימא לא לירבו כלל. ומשני אי

יב א מיי' פ"ו מהלי' נזירות הלכה יד:
יג ב מיי' שם פ"ב הלכה ד:
יד ג ד מיי' שם פ"ג הלי' ו:

תורה אור השלם

1. וְהִזִּיר לֵיהוָה אֶת יְמֵי נִזְרוֹ וְהֵבִיא כֶּבֶשׂ בֶּן שְׁנָתוֹ לְאָשָׁם וְהַיָּמִים הָרִאשֹׁנִים יִפֹּלוּ כִּי טָמֵא נִזְרוֹ: במדבר ו יב
2. סְלְסֵלֶהָ וּתְרוֹמְמֵךְ תְּכַבְּדֵךְ כִּי תִתְּכָנֵנִי: משלי ד ח
3. וַיְכַלְכֵּל יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אֶחָיו וְאֶת כָּל בֵּית אָבִיו לֶחֶם לְפִי הַטָּף: בראשית מז יב
4. שִׁלְחֵיךְ פַּרְדֵּס רִמּוֹנִים עִם פְּרִי מְגָדִים כֹּפָרִים עִם נְרָדִים: שיר השירים ד יג
5. הִנְתַּן מָטָר עַל פְּנֵי אָרֶץ וְשֹׁלַח מַיִם עַל פְּנֵי חוּצוֹת: איוב ה י
6. כָּל יְמֵי נִדֶּר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִים אֲשֶׁר יַזִּיר לַיהוָה קָדֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ: במדבר ו ה
7. וְרֹאשָׁם לֹא יְגַלֵּחוּ וּפֶרַע לֹא יְשַׁלֵּחוּ בְּסוֹם יְכַסְּמוּ אֵת רָאשֵׁיהֶם: יחזקאל מד כ
8. בָּה שֵׁעָתָא מִלְּתָא סְפַת עַל נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִן אֲנָשָׁא טְרִיד וְעִשְׂבָּא כְּתוֹרִין יֵאכֹל וּמִטַּל שְׁמַיָּא נִשְׁמְדָה יִצְטְבַע עַד דִּי שַׂעְרֵהּ כְּנִשְׁרִין רְבָה וְטִפְרוֹהִי כְּצִפָּרִין: דניאל ד ל

מוסף רש"י

והימים הראשון יפלו. לא יעלו לו מן המנין (במדבר ו יב). סלסלה. לשון חיפוש והיפוך (מגילה יח.) תפס וחפך כמעמוסים של תורה (ר"ה כו:). בת צידעא. לידעא, טיגפל"א ומדין אותה לתמיכה הטעה, בת לידעא למעה הימנה לסיני שבר דק וכוא מגליפי (שבת פ:). שלחיך פרדס רמונים, דמשמע שער גידולך נאה כפרדס רמונים (ראה"ר בשחו).

פי' הרא"ש (המשך)

הוה כתיב לא ישלחו פרע כדקאמרת השתא דכתיב פרע לא ישלחו פרע ליהוי שלוחי הוא דלא לשלחו כלומר לא יגדלו יותר משיעור פרע האמור בנזיר. ואי בעית אימא האי ושולח מים נמי רבוי הוא. כלומר האי דפרכת ליה מהאי קרא דלשון העברה הוא לאו פרכא היא דמצינא לפרושי ליה לשון גידול. אבל לאו שנוייא [אחרינא הוא] למימר דלא צריכנא לשינוייא קמא דכמה שלוח כתיבי בקראי דלא הוו לשון גידול: כד משקי מיא לפירא רבי וה"ש דקרא ושולח כלומר מגדל פירות ע"י מים שעל

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com